

Otázky a odpovede

z pracovného seminára „Školy a školské zariadenia – normy a procedúry spojené so zriaďovaním a prevádzkou“, organizovaného Ministerstvom školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky konaného 27. august 2015 v Ekoľuvente, Búdková 2, Bratislava

Cieľom pracovného seminára bolo prediskutovať a zjednotiť problematiku procedúr a noriem, ktoré súvisia so zriaďovaním a prevádzkou materských škôl a zariadení školského stravovania z pohľadu „školských“ a „zdravotníckych“ právnych predpisov.

1. Je možná konzumácia ovocia a zeleniny zakúpených v obchode?

V zmysle nariadenia EP a R (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín, pri preberaní surovín (potravín) nesmie prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania prijať suroviny alebo akýkoľvek iný materiál používaný pri spracovaní výrobkov, ak možno očakávať, že sú kontaminované parazitmi, patogénnymi mikroorganizmami alebo toxickými, rozkladnými a cudzími látkami do takej miery, že aj po tom, keď prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania uplatní bežné postupy triedenia, prípravy alebo spracovania, by boli konečné výrobky nevhodné na ľudskú spotrebu (príloha II, kapitola IX bod 1 uvedeného nariadenia).

2. Je v materskej škole možná konzumácia ovocia a zeleniny prinesených z domu?

Konzumácia ovocia a zeleniny prinesených z domu v materskej škole nie je povolená, nakoľko podľa § 8 ods. 3 vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež. musí prevádzkovateľ v zariadeniach pre deti a mládež zabezpečiť, aby sa do školského stravovacieho zariadenia žiakom a deťom individuálne nedonášala strava, okrem žiakov a detí, pri ktorých sa podľa posúdenia lekára vyžaduje osobitné stravovanie.

3. „Políčka“ na pestovanie niektorých druhov zeleniny – môžu byť zriadené v materských školách?

Políčka na pestovanie malých množstiev poľnohospodárskych produktov pri materských školách legislatíva nezakazuje. V prípade konzumácie takýchto produktov nie je povinnosť uplatňovať požiadavky nariadenia vlády SR č. 360/2011 Z. z., ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov rastlinného a živočíšneho pôvodu a dodávanie mlieka a mliečnych výrobkov konečnému spotrebiteľovi a iným maloobchodným prevádzkarniam. Pokiaľ ide o registráciu pestovateľov na pobočkách Štátnej potravinárskej a veterinárnej správy, táto sa týka iba pestovateľov, ktorí svoju produkciu ponúkajú ďalej iným zariadeniam.

4. Kto má zabezpečovať pitný režim v materskej škole? Zariadenie školského stravovania (kuchárky) alebo materská škola (učiteľky)?

Pitný režim, ktorý je súčasťou podávaných jedál (v rámci desiaty, obeda, olovrantu), plne zabezpečujú osoby, ktoré sa môžu preukázať odbornou a zdravotnou spôsobilosťou bez ohľadu na ich pracovné zaradenie.

5. Ochranné kryty na vykurovacích telesách v materských školách, sú povinné?

Vo vyhláške MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia je uvedené, že vykurovací systém a druh vykurovacích telies musia byť riešené tak, aby povrchová teplota vykurovacích telies neohrozila zdravie detí (§ 3 ods. 20 písm. d) vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z.) a že teplota nekrytých vykurovacích telies umiestnených v oblasti možného pohybu ľudí nesmie prekročiť 110 stupňov C. Nekryté vykurovacie telesá s vyššou teplotou musia byť umiestnené vo výške nad tri metre od podlahy (§ 2 ods. 22).

6. Pieskovisko – ustanovuje nejaký právny predpis, z akého materiálu musí byť obruba na pieskovisku?

Podľa § 2 vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská prevádzkovateľ pieskoviska čistí, prekopáva, prehrabáva a polieva pitnou vodou alebo vodou zodpovedajúcou požiadavkám na kvalitu vody na kúpanie najmenej raz za dva týždne počas sezóny; o čistení a udržiavaní pieskoviska musí viesť záznamy. Na účely tejto vyhlášky sa sezónou rozumie obdobie od 1. marca do 30. novembra kalendárneho roka. V žiadnom právnom predpise nie je explicitne uvedené, že obruba pieskoviska musí byť napr. z dreva alebo tvrdeného plastu. Dôležité je, aby bola obruba pieskoviska nepoškodená, celistvá.

7. Kde je ustanovená veľkosť, resp. aj výška toaliet pre deti?

Súčasní výrobcovia ponúkajú buď veľmi maličké toalety, alebo klasické (rôznych veľkostí, nie špecificky určené pre deti predškolského veku). Žiaden právny predpis na úseku verejného zdravotníctva neustanovuje konkrétnu výšku toaliet detí. Výška toaliet by mala byť prispôbená veku a výške detí v zariadení.

8. Deliace panely na detských toaletách sú nevyhnutnosťou?

Povinnosť deliacich priečok medzi detskými záchodovými misami je upravená v § 5 ods. 1 vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

V záujme zachovania intimity detí patria deliace panely medzi toaletami k štandardnému vybaveniu sociálnych zariadení pre deti. Nie sú až tak cenovo náročné, suma za jeden panel je cca 50 €.

9. Vzdialenosti medzi detskými ležadlami, sú, alebo nie sú povinné?

Vyhláška MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež stanovuje v § 3 ods. 2 priestorové požiadavky na jedno ležadlo na spanie, kde musí byť vyčlenených najmenej 1,7m². Pokiaľ ide o rozostupy medzi ležadlami, legislatíva ich taxatívne neurčuje. Z hľadiska prevencie najmä parazitárnych ochorení (pedikulóza, svrab a pod.) je vhodné dodržiavať najmenej 0,5 m rozostupy medzi ležadlami.

10. Kontrolujú RÚVZ kvalitu detských ležadiel?

Prevádzkovateľ materskej školy je povinný vybaviť zariadenia iba takým nábytkom, ktorý je po technickej stránke bezpečný a po fyziologickej stránke vyhovuje svojmu účelu. Z tohto dôvodu musí prevádzkovateľ vedieť predložiť orgánu verejného zdravotníctva na požiadanie pri výkone štátneho zdravotného dozoru certifikát, prípadne vyhlásenie o zhode výrobku v zmysle zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V mnohých materských školách sú „modré umelohmotné detské ležadlá s veľmi nestabilnou ležiacou plochou“, ktoré sa prehýnajú, deti počas odpočinku v nich ležia ako v hojdacej sieti.

11. Je presne určené, akou podlahovou krytinou má byť pokrytá podlaha v triede, spálni? Musí to byť koberec?

Legislatíva na úseku verejného zdravotníctva neupravuje konkrétne typy krytín podláh v triede, resp. v spálni. Je však potrebné, aby boli dodržané podmienky teploty podlahy, uvedené Príloha č. 2 k vyhláške č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia – „Požiadavky na tepelno-vlhkostnú mikroklímu a vetranie“

12. Trávnatá plocha a plocha detského ihriska. Môže byť aj časť detského ihriska trávnatá?

Áno môže. Vyhláška MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež v § 2 ods. 2 upravuje, že v materskej škole musí byť na 1 dieťa najmenej 2,5 m² trávinatej plochy. Ide o minimálnu požiadavku. V prípade, že je trávnatá plocha väčšia a zasahuje aj do detského ihriska, nie je to z hľadiska ochrany verejného zdravia detí problém.

13. Môže byť v sociálnom zariadení v materskej škole vybudovaná sprcha pre prípad „nehody“ dieťaťa?

Áno môže. Žiadny právny predpis to nezakazuje.

14. Musí byť v každej materskej škole, v sociálnom zariadení aj výlevka? Nemôže na tento účel slúžiť napr. toaleta pre pedagogických zamestnancov?

Povinnosť inštalovať výlevku v sociálnom zariadení materskej školy nie je legislatívne daná. Z odborného hľadiska je však potrebné na tento účel využiť buď výlevku mimo sociálneho zariadenia, určeného deťom, alebo toaletu pedagogických zamestnancov.

15. Donášanie stravy do materskej školy. Je nevyhnutné potvrdenie od odborného lekára – gastroenterológa alebo ošetrojúceho lekára pre deti a dospelých?

V prípade zdravotného znevýhodnenia dieťaťa v zmysle nárokov na osobitné stravovanie, je v zmysle § 8 ods. 3 písm. b/ stanovená povinnosť prevádzkovateľa vyžadovať posúdenie lekára všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dospelých, alebo lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore o zdravotnom stave dieťaťa.

16. Je možné zriadiť školskú jedáleň, ktorá by pripravovala len vegetariánsku alebo vegánsku stravu?

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov definuje pojem „zdravá výživa“ ako výživu, vytváranú optimálnym zabezpečením fyziologických požiadaviek organizmu v daných životných a pracovných podmienkach na základe vedeckých poznatkov, odporúčaných výživových dávok a poznatkov WHO. Z uvedeného je zrejmé, že túto požiadavku je možné dodržať iba podávaním pestrej zmiešanej stravy, pričom toto kritérium vegetariánska ani vegánska strava v žiadnom prípade nespĺňa.

17. Je možné variť pre deti stravu v bežnej domácej kuchyni bez toho, aby to bolo zariadenie školského stravovania?

V prípade, že kuchyňa spĺňa všetky dispozičné, technické a hygienické požiadavky, vrátane zabezpečenia systému HACCP, je možné v takejto kuchyni pripravovať stravu, ktorá musí vychádzať z materiálo-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie. Zariadenie, ktoré nie je v sieti škôl a školských zariadení nemôže byť poberateľom dotácií na stravovanie detí z rozpočtu samosprávy.

18. Zdravotný preukaz – musí mať učiteľka materskej školy?

Učiteľky materských škôl už zdravotnú spôsobilosť nepreukazujú zdravotným preukazom, ako to bolo kedysi. Od roku 2009 ju preukazujú v súlade a spôsobom, ako je ustanovené v § 10 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch, odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

19. Môže riaditeľka materskej školy kontrolovať proces v školskej jedálni, pokiaľ je školská jedáleň súčasťou materskej školy? Ak môže, musí mať zdravotný preukaz?

Kontrola procesov v školskej jedálni nepatrí do pracovnej náplne riaditeľky materskej školy bez ohľadu na to, či má zdravotný preukaz pokiaľ ide o procesy výroby jedál. Uvedené patrí do pôsobnosti vedúcej zariadenia školského stravovania a orgánov verejného zdravotníctva.

20. Neuvažuje sa o tom, aby zamestnanci zariadení školského stravovania, vzhľadom na ich pracovnú náplň, nemuseli absolvovať povinné hygienické minimum?

Nie, o tejto zmene sa neuvažuje, pretože všetci zamestnanci zariadení školského stravovania (školských jedální, aj výdajných školských jedální) prichádzajú do priameho kontaktu s potravinami na prípravu jedál a preto sú povinné absolvovať preskúšanie ich odbornej spôsobilosti na manipuláciu s potravinami.

21. Môže byť v priestoroch materských škôl, v ktorých sa pohybujú aj deti, osvetlenie, ktoré sa zapína automaticky po vstupe dieťaťa, učiteľky do triedy?

Požiadavky na osvetlenie aj materských škôl sú ustanovené v § 4 vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia a tiež v prílohe č. 3 k tejto vyhláške.

22. Kto žiada o posúdenie toho, či príslušné zariadenie (okrem školského účelového zariadenia, ktorým je aj škola v prírode) spĺňa požiadavky na zariadenie, ktoré môže zabezpečovať zotavovacie podujatia, akým je aj škola v prírode ako aktivita?

O posúdenie toho, či príslušné zariadenie (okrem školského účelového zariadenia, ktorým je aj škola v prírode) spĺňa požiadavky na zariadenie, ktoré môže zabezpečovať zotavovacie podujatia, akým je aj škola v prírode, ako aktivita žiada príslušný Regionálny úrad verejného zdravotníctva škola, vysielajúca deti/žiacov do školy v prírode.

23. Protihlukové steny – sú nevyhnutnou súčasťou areálu školy?

Protihlukové steny nie sú povinnou súčasťou areálov školy. Pri objektivizácii hladín hluku je potrebné vychádzať z vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v § 4 ods. 2 je uvedené: „V ochrannom hlukovom pásme vyhlásenom podľa osobitného predpisu platia vo vonkajšom prostredí podmienky a prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku uvedené v záväznom stanovisku vydanom príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva.“ – pričom osobitným predpisom je [§ 32 zákona č. 50/1976 Zb.](#) o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z. z. v prílohe osobitne charakterizuje aj priestor pred oknami

chránených miestností školských budov ako chránené územie s presne stanovenými prípustnými hodnotami hluku z jednotlivých druhov dopravy (osobitne cez deň, večer a v noci).